

захищати її від проникнення деструктивних елементів та руйнівного впливу. З кожним роком збільшується вплив Європейської спільноти на Україну. Для того щоб досягти оптимізації відносин з Європейським Союзом, Україна має засвоїти досвід країн Центральної Європи, особливо Польщі, яка впевнено проводила переговори про вступ до ЄС, оперативно вирішувала внутрішні соціально-економічні проблеми. Українське державне керівництво має чітко підтримувати незмінність зовнішньополітичного курсу на євроінтеграцію, проводити відкриту, прозору і зрозумілу для своїх громадян та світу інтеграційну політику, впроваджувати європейські норми і стандарти життя. Враховуючи умови Угоди про Асоціацію з ЄС (АА), Угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (DCFTA), для досягнення визначених цілей необхідним є подолання тарифних та нетарифних бар'єрів. Однак зменшення тарифів в умовах обмежених можливостей фінансування ускладнює реалізацію політики щодо забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки. З огляду на це, необхідно застосовувати методи захисту малозахисених галузей економіки за допомогою саме митних тарифів.

Література:

1. Мокій А.І. Митна політика в системі захисту внутрішнього ринку [Текст] / А.І. Мокій, Ю.В. Полякова, І.Ю. Фільченко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 6. – С. 70-74.
2. Луцик А.І. Митна політика як стимулятор економіки в умовах інтеграційних процесів [Текст] / А.І. Луцик // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 7. – С. 91-93.
3. Єдинак В.Ю. Вплив митної політики на зовнішньоекономічну діяльність підприємств [Текст] / В. Ю. Єдинак, Н. М. Плешкова, С. П. Ніжніченко // Ефективна економіка. – 2014. – № 11.

Марія Кос

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Герцаківський С.Д.

ФІСКАЛЬНИЙ ПРОСТІР ДЕРЖАВИ ТА ЙОГО ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

В сучасних складних геополітичних умовах трансформація економічного базису держави, реформування інституційної архітектури, активізація глобалізаційних дисбалансів актуалізують необхідність імплементації новітніх підходів побудови фіскального простору в Україні.

На сьогодні надзвичайно актуальним у вітчизняній та світовій фінансовій науці є глибоке дослідження факторів формування та реалізації впливу фіскальної політики на глобалізаційні процеси, що потребує розгляду поняття «фіскального простору», яке є суміжним із поняттям фінансової гнучкості та безпосередньо поняттям гнучкості фіскальної політики. Відомо, що простір (лат. spatium) - протяжність, вмістилище, в якому розташовані предмети і відбуваються події. У філософії тривають дискусії щодо того, чи є простір окремою сутністю чи лише формою існування матерії. Простір характеризує співіснування об'єктів, їх протяжність і структурність, взаємне розташування. Водночас основоположником теоретичної концептуалізації фіскального простору є П.Хеллер, який ототожнює його із додатковими можливостями державного бюджету мати ресурсне забезпечення для фінансування необхідних потреб за умовою підтримання стійкості фінансової позиції або стабільності економіки [1]. Занді М., Ченг Х., Паккард Т. розглядають фіскальний простір як різницю між фактичним рівнем державного боргу щодо ВВП та його граничним значенням, порушення якого може призвести до дефолту держави [2]. Цікавими з позицій теоретичного обґрунтування фіскального простору є дослідження, проведені Острі Дж., Гошатиш Р. та ін., які дану дефініцію трактують як здатність фінансування бюджетного дефіциту за умови відсутності виникнення негативних ефектів у вигляді зниження ділової активності приватного сектора економіки, різкого збільшення вартості фінансування і фіскальної

стійкості [3]. Вагомим в прикладному контексті є дослідження, підготовлене в рамках програми ООН рекомендації із формування фіскального простору для досягнення основної проблем тисячоріччя - подолання бідності [4].

Проблеми пошуку різнопланових інститутів формування фіскального простору та реалізації фіскальної політики досить ґрунтовно дослідили провідні українські науковці: В. Андрущенко, О. Василик, Т. Вахненко, В. Вишневський, В. Геєць, О. Десятнюк, Ю. Іванов, А.Крисоватий, І. Луніна, В. Мельник, П. Мельник, А. Соколовська, В. Суторміна, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій. Серед вітчизняних науковців вагоме місце в досліджуваній проблематиці посідає професор Єфименко Т., яка концептуалізувала розуміння «фіскального простору держави», що отримав увагу у площині дослідження питання пошуку джерел бюджетних ресурсів для цілей розвитку, модернізації економіки, здійснення структурних або соціальних реформ [5]. М.І. Диха досліджує фіскальний простір в контексті реалізації планів соціально-економічного розвитку та соціальних проблем, інноваційної модернізації економіки та підвищення її конкурентоспроможності на основі утвердження стратегічних цілей та пріоритетів розвитку країни [6]. Невирішеність проблематики формування фіскального простору в Україні в умовах глобалізаційних дисбалансів потребує його комплексного теоретичного та прикладного дослідження.

Розвиток практики оцінки і формування фіскального простору держави дозволяють розширити погляд як на джерела і фактори формування ресурсного потенціалу, так і на часовий горизонт, у рамках якого розглядається економічні ефекти впливу додаткового фінансування на фіскальну та макроекономічну стабільність країни. Міжнародним банком було опубліковано звіт [7], присвячений фіскальній політиці в рамках стратегії зростання та розвитку, який містив положення, що стосуються формування «фіскального простору»: 1) у контексті стратегії розвитку фіскальна політика повинна розглядатися як з позиції інструментів макроекономічної стабілізації, так і інструментів досягнення економічного зростання та подолання бідності, що особливо є актуальним для країн, які розвиваються, і з низькими доходами; 2) фіскальна політика повинна концентруватися на трансмісійних каналах, через які вона може впливати на довгострокове економічне зростання; 3) формування фіскального простору дозволить здійснювати додаткові державні витрати важливі із точки зору економічного зростання без порушення при цьому платоспроможності з позиції обслуговування боргів країни. Фіскальний простір політиці зростання є найважливішою складовою «макроекономічного простору»; 4) створення фіскального простору можливе не тільки на основі формування потенціалу залучення боргового капіталу, а й таких, як збільшення ефективності державних витрат та оподаткування, підвищення спроможності залучення фінансової допомоги та грантів; 5) у формуванні фіскального простору важливим є специфічні фактори та вихідні умови кожної країни, що визначають пріоритетність концентрації на тих чи інших напрямках формування потенціалу виявлення джерел додаткових ресурсів (вихід на зовнішні ринки капіталу, залучення фінансової допомоги, збільшення ефективності витрат або виявлення резервів доходів держави).

Таким чином, формування ефективного фіскального простору держави зумовлено необхідністю прийняття управлінських рішень щодо мобілізації бюджетних ресурсів для модернізації економіки, здійснення структурних реформ соціальної сфери, формування стратегічних цілей розвитку суспільства. Питання формування фіскального простору набуває особливої актуальності тоді, коли країна зіткнулась з проблемою нестачі коштів в бюджеті для виконання державою своїх функцій.

Література:

1. Understanding Fiscal Space / Peter S. Heller [Electronic resource]. - Mode of access : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/pdp/2005/pdp04.pdf>
2. Fiscal Space: A New Gauge of Sovereign Risk [Electronic resource]. - Mode of access : https://www.economy.com/dismal/article_free.asp?cid=226883
3. Ostry J. Fiscal Space // Jonathan D. Ostry, Gghosh Atish R., Kim Jun I., Mahvash S. Quareshi // IMF Working Paper. – 2010

4. Fiscal Space in Developing Countries [Electronic resource]. - Mode of access : <http://www.no.undp.org/content/dam/aplaws/publication/>
5. Формування фіскального простору економічних реформ /Т.І. Єфименко // Фінанси України. – №4. – 2011. – С. 3-23
6. Фіскальні інноваційні джерела вирішення проблем соціально-економічного розвитку України / М.В. Диха // Вісник Хмельницького національного університету. - 2014. - № 2. - Т. 2. – С. 81-88.
7. Fiscal policy for growth and development. Attached for the April 23, 2006, Development Committee Meeting is a background report entitled "Fiscal Policy for Growth and Development: An Interim Report. [Electronic resource]. - Mode of access : <http://sitere-sources.worldbank.org/DEVCOMMINT/Documentation/20890698/>

Марія Круглова

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Герчаківський С.Д.

ДЕКЛАРУВАННЯ ЯК БАЗОВА ПРОЦЕДУРУ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ПОСЕРЕДНИКІВ

В умовах глобалізації та інтернаціоналізації, розширення міжнародних зв'язків кожна країна прагне до гармонізації та стандартизації митних процедур. Серед авторів, які останнім часом займалися дослідженням митних процедур, їх особливостей та характеристик, - Кузьменко О.М., Царенко В.І., Хома В.О. та інші. Метою тез є визначення сутності поняття «митні процедури» та дослідження видів митних процедур.

Усі товари, що підлягають переміщенню через митний кордон, підлягають проходженню митних процедур. Митні процедури в Україні виникають на основі норм, що містить - Конституція України, міжнародні договори України, МКУ, а також нормативно-правові акти, які видані на виконання МКУ та інші джерела законодавства. А їхньою метою є встановлення чіткого порядку дій суб'єктів митних відносин залежно від заявленої мети переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України для реалізації митного законодавства України.

Вперше на державному рівні поняття «митні процедури» було визначено наприкінці 1998 року в Наказі Державної митної служби України № 828 від 30.12.1998 - контроль за дотриманням порядку переміщення товарів, їх огляд, оформлення документів, накладання митного забезпечення, перевірка правильності заповнення ВМД, нарахування сум, що підлягають сплаті, підготовка статистичних даних та інші дії, що виконуються митними органами України відповідно до її законодавства.

У МКУ 2002 р., у п.19 ст.1 було визначено, що митні процедури -це операції, пов'язані із здійсненням митного контролю та переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон України, їх митного оформлення, а також зі справлянням передбачених законом податків та зборів. У новому МКУ, у п.21 ст.4, митна процедура - зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України сукупність митних формальностей та порядок їх виконання. Митні формальності визначаються у МКУ 2012 як сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи (п.29 ст.4).

Усю систему митних процедур можна класифікувати на [1]:

- процедуру митного контролю;
- процедуру декларування, в тому числі електронного;
- процедуру справляння передбачених законом податків та зборів. Інтелектуальний та вольовий характер митних процедур проявляється у тому, що вони виникають за волею хоча б одного суб'єкта цих правовідносин. Митне оформлення - за волевиявленням декларанта. Митний контроль - за волевиявленням посадової особи митного органу.